

Folketingets Kulturdvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

7. marts 2013

Tilgængelighedsudvalgets beretning nr. 16

Til Kulturdvalgets orientering fremsendes hermed Tilgængelighedsudvalgets rapport nr. 16 om vurdering af praksis på tilgængelighedsområdet i perioden 1.1.2010-31.12.2010.

Tilgængelighedsudvalget er nedsat i henhold til § 39 i arkivloven. På baggrund af en årlig rapport fra rigsarkivaren skal udvalget vurdere praksis på tilgængelighedsområdet og sikre, at den politiske intention om størst mulig åbenhed efterleves i forvaltningen af arkivloven. Det er blevet fast praksis, at kulturministeren orienterer Folketingets Kulturdvalg om Tilgængelighedsudvalgets årlige beretninger og om de foranstaltninger, som beretningen evt. måtte have givet anledning til.

Kulturministeriets generelle indtryk af Tilgængelighedsudvalgets beretning 16 er, at varetagelsen af de offentlige arkivalier fortsat er inde i en god udvikling for så vidt angår afleveringspraksis og omfanget af fristforlængelser. Udvalget har som det fremgår af nedenstående opmærksomheden rettet mod uhjemlede kassationer, lovgrundlaget for fristforlængelser, samt sagsbehandlingstider i de tilfælde, hvor de ikke måtte være tilfredsstillende.

Digitale arkiver

Omfanget af digitale arkivalier oversteg i 2010 for første gang omfanget af papirarkivalier, idet man modtog 9,1 terrabytes svarende til anslået 9,5 hyldekilometer mod 7,0 hyldekilometer papirarkivalier.

Persondata

Rigsarkivaren har i forbindelse med de digitale arkiver oplyst, at private personoplysninger – f.eks. personnumre – behandles på samme måde som private personoplysninger i papirarkivalier, bl.a. mht. tilgængelighedsfrister og Datatilsynets rolle, ligesom personnumre ikke anonymiseres, når en ansøgning om adgang gives. Imidlertid gives pålæg om ikke at videregive oplysning herom. Udvalget tager dette til efterretning.

Uhjemlede kassationer

Rigsarkivaren har redegjort for en række uhjemlede kassationer og rigsarkivarens reaktion over for de pågældende myndigheder i den anledning. Redegørelsen har ikke givet anledning til bemærkninger fra udvalget, men man har anmodet rigsarkivaren om for fremtiden i den årlige rapport til udvalget at redegøre for evt. uhjemlede kassationer, fordi oplysningerne er vigtige for offentlighedens og udvalgets vurdering af praksis på tilgængelighedsområdet.

Afleveringspraksis

De senere års succesfulde arbejde med at få arkivalier sorteret til aflevering, bevaring eller kassation inden for 20 år efter fremstilling stiller myndighederne og Statens Arkiver over for udfordringen at forudse, hvilke arkivalier der i fremtiden vil blive tillagt historisk værdi. Statens Arkiver er meget opmærksomme på denne problemstilling, og udvalget vil fortsat følge spørgsmålet om bevaring af arkivalier af betydning for forskningen og om belysning af samfundsforhold i fremtiden.

Fristforlængelser

I 2010 blev der fastsat længere tilgængelighedsfrister for arkivalier i 2 tilfælde. Fristforlængelserne har ikke givet udvalget anledning til bemærkninger, men udvalget har anmodet rigsarkivaren om, at det af rapporten til udvalget fremgår, hvilken (hvilke) af bestemmelserne i arkivlovens § 27, der er grundlag for en fastsat fristforlængelse.

Rigsarkivaren har endvidere forlænget fristen for kontraminiestrialbøger afleveret i perioden efter 1950 og døds- og begravelsesregistre for perioden efter 1970 til 75 år i medfør af arkivlovens § 28, stk. 3. Det skete efter borgerhenvendelser om, at det var muligt at finde cpr-numre på nulevende personer i optegnelserne.

Det blev imidlertid også konstateret, at der fandtes cpr-numre i visse kirkebøger fra før 1950, herunder bøger, som er gjort tilgængelige som indscannede filer på Statens Arkivers hjemmeside for kirkebøger og folketællinger arkivalieronline.dk.

Dette er blevet håndteret ved fjerne samtlige bøger fra perioden efter 1892 fra nettet og herefter ved hjælp af frivillige få gennemgået bøgerne for cpr-numre. De frivillige fik særlig adgang med vilkår om fortrolighed omkring cpr-numrene. Efter at de 4 sidste cifre i cpr-numrene var blevet slettet, blev kirkebøgerne igen lagt på nettet, og der blev etableret en praksis, hvor alle kirkebøger screenes for cpr-numre inden offentliggørelse på nettet.

Rigsarkivaren har samtidig forlænget tilgængelighedsfristen for kontraminiestrialbøger, som er afleveret til Statens Arkiver, til 100 år for at beskytte oplysningerne om personnumre. Disse bøger kan dermed foreløbig kun anvendes efter dispensation fra tilgængelighedsfristen og i forbindelse med eventuelle dispensationer pålægges ansøgeren tavshedspligt efter arkivlovens § 40, hvad angår oplysningerne om personnumre.

Sagsbehandlingstider

Udvalget finder, at Statens Arkivers sagsbehandlingstid generelt må anses for hurtig og meget tilfredsstillende for brugerne.

Det er positivt, at sagsbehandlingstiden også er forbedret i de sager, der skal forelægges myndigheder. Udvalget finder det dog beklageligt, at der i lighed med tidligere år fortsat opstår et betydeligt antal fristoverskridelser i forbindelse med forelæggelser for Statsministeriet. Udvalget vil følge sagsbehandlingstiderne på dette område.

Udvalget og rigsarkivaren har aftalt, at Rigsarkivarens årlige rapport for fremtiden så vidt muligt skal foreligge senest i juni i året efter rapportåret. Udvalget vil herefter så vidt muligt afgive sin beretning senest inden udgangen af året efter beretningsåret. Udvalget og rigsarkivaren har endvidere aftalt, at udvalgets beretninger – ligesom rigsarkivarens rapporter – for fremtiden gøres offentligt tilgængelige på Statens Arkivers hjemmeside.

Tilladelser og afslag

Statens Arkiver gav i 2010 i alt 2376 tilladelser (2660 hvis private arkivalier medregnes) og 36 afslag (39 hvis private arkivalier medregnes).

Der er sket et fald i antallet af ansøgninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier. Statens Arkiver konkluderer, at faldet er jævnt fordelt over de forskellige kategorier af arkivalier, som er ikke er umiddelbart tilgængelige, samt at der formentlig ikke er statistisk signifikans, da tallene fordelt på kategorierne er for små til at være repræsentative.

Statens Arkiver har endvidere undersøgt udfaldet af ansøgninger til kommunerne vedrørende adgang til ikke umiddelbart tilgængelige offentlige arkiver. På det kommunale område blev der givet adgang til 611 ansøgninger, mens der blev givet 11 afslag. Statens Arkiver har en strategi for tilgængeligheden på det kommunale område, men er hverken klage- eller tilsynsmyndighed. Statens Arkiver vil dog ved henvendelser om forkert praksis, udover at henvise til Statsforvaltningen som rette klageinstans, søge sagen oplyst samt rapportere den, og emnet vil i givet fald blive berørt i kommende rapporter.

Med venlig hilsen

Marianne Jelved